

Г. М. Кирпа

Лагерлеф Сельма-Отіліана-Ловіса

ЛАГЕРЛЕФ Сельма-Отіліана-Ловіса (Lagerlöf Selma Ottiliana Lovisa; 20. 11. 1858, маєток Морбака, провінція Верmland, Швеція – 16. 03. 1940, там само) – шведська письменниця. Нобел. премія з літ-ри (1909). Член Швед. Академії (1914). Була прикута хворобою до ліжка 1860–67. Закін. Вищу учит. семінарію (Стокгольм, 1885). Учителювала (1885–95). Тяжіла до неоромантизму. Свою кн. «Gösta Berlings saga» («Сага про Єсту Берлінґа») визначила як проз. казку в формі роману, де добро протиставлено силам зла. Консерватив. утопізм Л. щодо патріарх. минувшини позначився на творах 1890-х рр. – поч. 20 ст., зокрема романі «Antikrists mirakler» («Чуда антихриста», 1897), романі-диалогії «Jerusalem» («Єрусалим», 1901–02). В архаїч. традиціях Л. вбачала силу, що може протистояти наступові капіталізму (зб. новел «Osynliga länkar» – «Невидимі зв'язки», 1894; зб. оповідань на основі давньосканд. фольклору «Drottningar i Kungahälla» – «Королеви Кунґагели», 1899; істор. трилогія «Löwensköldska ringen» – «Перстень Левеншельдів», «Charlotte Löwensköld» – «Шарлота Левеншельд»; обидві – 1925; «Anna Svärd» – «Анна Сверд», 1928). Занепад і деградацію села, трагедію швед. селянства реалістично відображено в романі «Kejsarn av Portugallien» («Імператор Португалії», 1914). Всесвітньо відома кн. для дітей «Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige» («Чудесна мандрівка Нільса Гольґерсона з дикими гусьми», 1906–07) і зб. новел «Troll och människor» («Тролі та люди», 1915, т. 1; 1921, т. 2) – знайомство з історією Швеції, гімн її природі. Л. належить автобіогр. нарис «En saga om en saga» («Казка про казку», 1908), кн. «Mårbacka» («Морбака», 1922), «Ett barns memoarer» («Мемуари дитини», 1930), «Dagbok för Selma Ottilia Lovisa Lagerlöf» («Щоденник Сельми-Отіліани-Ловіси Лагерлеф», 1932), пацифіст. роман «Bannlyst» («Вигнанець», 1918). Усі зазнач. книги видано у Стокгольмі. Писала також вірші.

1904 викупила будинок свого дитинства, проданий 1888 за борги після смерті батька. Наприкінці 1930-х рр. допомагала нім. художникам і письменникам рятуватися від переслідувань нацистів. Із поч. рад.-фін. війни у грудні 1939 віддала фонду допомоги Фінляндії свою золоту медаль нобел. лауреата, яку уряд їй згодом повернув. Окремі твори Л. переклали І. Франко, Дніпрова Чайка, К. Малицька, Б. Заклинський, М. Омельченко, З. Левицька, Н. Романович, О. Сенюк, Л. Герасимчук, Г. Кирпа. У будинку Л. відкрито музей; встановлено пам'ятники у швед. містах Карлстад, Фалун, Суне і Ландскруна. На її честь названо астероїд № 11 061, вулицю в Гамбурзі (Німеччина), 1992 Л. увічнено на швед. банкноті 20 крон.

Основні твори

укр. перекл. – Чуда Антихриста // ЛНВ. 1904. Т. 26, 27; Королеви Кунґагели. К., 1911; Пес Карло і лось Сивак // Світ дитини. 1926. Ч. 3; Різдвяні троянди // Поступ. 1929. Ч. 3; Довговічність св. Отця // Там само. Ч. 4; Хустина св. Вероніки // Там само. Ч. 6/10, 11/12; Письмо на землі // Жін. доля. 1938. Ч. 6/7; Великодня чарівниця // Нова хата. 1938. Ч. 8; Мишоловка // Жінка. 1939. Ч. 1/2; Чудесна мандрівка Нільса Гольґерсона з дикими гусьми. Л., 1964; Сага про Есту Берлінґа. К., 1971; Скарбничка цїсареві // Франко І. Зібрання творів. К., 1980. Т. 25; Легенди про Христа. Л., 2005.

Рекомендована література

1. E. Wägner. Selma Lagerlöf. Stockholm, 1942;
2. 1943;
3. Брауде Л. Ю. Обновленне волшебного мира // Брауде Л. Сказочники Скандинавии. Ленинград, 1974;
4. V. Edström. Selma Lagerlöfs litterära profil. Stockholm, 1986.

Бібліографічний опис:

Лаґерлеф Сельма-Отіліана-Ловіса / Г. М. Кирпа // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-52878>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).